

Loons goud, de Gulden sleutelbloem in Borgloon

Stefan Carolus, Natuurpunt afdeling Borgloon,
Brikhof 31, B-3840 Borgloon.

De Gulden sleutelbloem is een kensoort voor kalkrijke kamgrasweilanden, een soortenrijke plantengemeenschap in West-Europa. Borgloon telt nog andere bijzondere weilanden waar soorten als Gevlekte orchis en de Groene nachtorchis bloeien.

In Limburg komt de plant voor in circa tachtig kilometerhokken (Berten, 1993). Deze situeren zich in Voeren, in het Maasland en in Vochtig Haspengouw en gelden als weilanden op kalkhoudende grond. In Noord-Limburg vindt men de Gulden sleutelbloem in vloeiveiden die gevoed worden (of werden) door kalkrijk kanaalwater.

Verwezenlijkingen

Terreinacties

Voor de natuurgebieden van Natuurpunt en de provincie Limburg werd een beheerplan gemaakt. Daarin zijn beheermaatregelen opgenomen die rekening houden met de aanwezigheid van de Gulden sleutelbloem. Op deze terreinen wordt in juli gehooïd en met schapen nabegraasd.

Communicatie

In april 2008 reden er drie lijnbussen met 'Loons goud' door Haspengouw. Basisschool De Boomgaard werd met een tekening van de Gulden sleutelbloem de winnaar van de logo-actie van de provinciale milieu- en natuurraad (MINA). Om 10 jaar MINA-raad in de kijker te zetten, nodigde ze alle tienjarigen uit om samen met hun klas een logo te ontwerpen met de soort die hun gemeente adopteerde. In Borgloon zetten de kinderen hun gele Sleutel-

Foto: Marcel Bex

Foto: Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren

bloem – Loons goud dus – op een euro muntstuk. Waardevol en zeker te behouden was de boodschap (Figuur 1). Aan deze wedstrijd namen eenentwintig lagere scholen deel, die samen tweënzestig ontwerpen indienden.

In 2010 staan er ook nog heel wat activiteiten op het programma. Zo zal er samen met scholen een beheerdag georganiseerd worden. Natuurpunt zal samen met de stad Borgloon en het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren, met de financiële steun van de provincie Limburg, een folder uitgeven met daarin een overzicht van de verspreiding van de Gulden sleutelbloem in de gemeente. Via deze

folder krijgen eigenaars van privé-terreinen met Gulden sleutelbloem de nodige informatie over hoe deze terreinen best beheerd worden, welke organisaties hen daarbij kunnen helpen en op welke subsidies zij een beroep kunnen doen.

In 2010 zal de stad Borgloon eveneens een boodschappentas uitdelen met daarop de afbeelding van de Gulden sleutelbloem.

Monitoring

In Borgloon komt de Gulden sleutelbloem vooral voor op de hellingen van kalkhoudende kamgrasweilanden. In 2008 werden de meest

kansrijke gebieden bezocht en geïnventariseerd. In totaal werden 298 planten geteld verspreid over twaalf vindplaatsen. Slechts op drie van die plaatsen (Bollenberg, Overbroek-Gelinden, Gotem) werden grote aantallen geteld (128, 76 en 55 planten). Op de overige terreinen (o.a. Kuttelkoven, Broekom) werden slechts twee à tien planten gevonden. Waarschijnlijk stonden hier in het recente verleden meer planten.

Kansen en knelpunten

De uitbreiding van het areaal van de Sleutelbloem is niet evident. Veel van de geschikte gronden zijn privé-eigendom. De eigenaars van deze gronden moeten dus geïnformeerd worden over de maatregelen die ze kunnen nemen in functie van het behoud en de uitbreiding van deze soort en over de financiële ondersteuning die ze hiervoor kunnen krijgen. De aanmaak van de folder, zoals hierboven vermeld, is een eerste aanzet, maar zal zeker

Figuur 1. Winnaar logowedstrijd provinciale MINA-raad.

niet voldoende zijn om blijvende resultaten te boeken. De gemeente kan hier een voortrekkersrol op zich nemen.

Daarnaast zijn/zullen de meeste graslanden met Gulden sleutelbloem in Borgloon door de ruilverkaveling (worden) beschermd. Concreet gaat het om graslanden met kalkelementen in Mettekoven, die via de ruilverkaveling allen in natuurgebied werden gelegd. Hetzelfde werd gedaan voor de ruilverkaveling Grootloon. De ruilverkaveling Jesseren wordt nog uitgevoerd, maar ook daar zal eenzelfde strategie gevolgd worden.

Conclusies

De Gulden sleutelbloem komt op een aantal plaatsen in Borgloon voor. Door het aangepaste beheer in de natuurreservaten wordt een poging gedaan om de resterende, kleine populaties zo goed mogelijk te bewaren. Doordat het om kleine en gefragmenteerde populaties gaat die extern bovendien door vermessing worden bedreigd, blijft de toekomst van de Gulden sleutelbloem in Borgloon onzeker.

De medewerking van de overige eigenaars van (potentiële) sleutelbloempercelen is nodig om de populatie Sleutelbloemen te vergroten. De eigenaars moeten goed worden geïnformeerd over de maatregelen die moeten worden geno-

men en de subsidiekanalen waarvan ze gebruik kunnen maken. De gemeente zou hiertoe zeker een aanzet moeten geven.

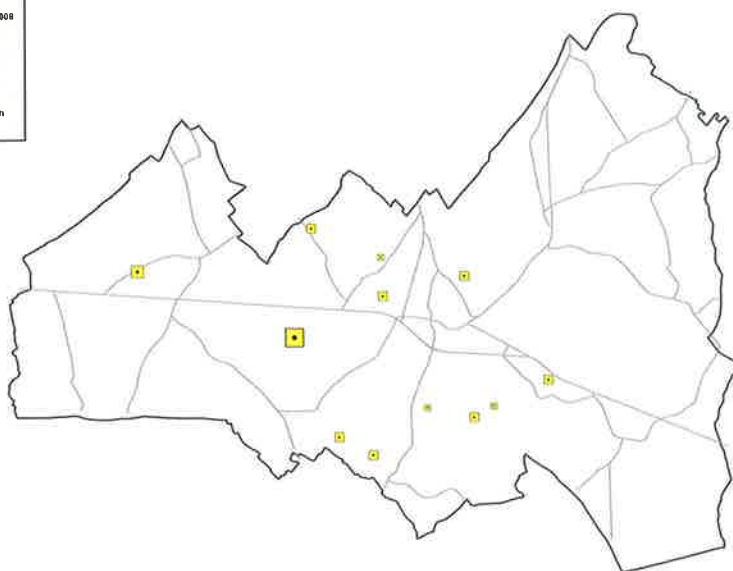
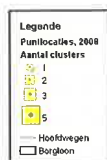
Een actie richtte zich tot schoolkinderen, die nu overtuigd zijn van het belang van hun 'Loons Goud'. Als hoeders van onze toekomstige aarde erven zij hopelijk een Borgloon waar het goed wonen is.

Referenties

BERTEN, R., 1993. Limburgse plantenatlas (Pteridofyten en Spermatofyten) 4 delen. LISEC, LIKONA, provincie Limburg, 1370 pp.

Summary

The city of Borgloon adopted the cowslip (*Primula veris*), a plant you can find on parcels spread all over the municipality. Several of these parcels are threatened, while others have been designated nature reserves. A communication campaign explaining owners, having this plant on their terrains, will greatly enhance the protection of this plant. A primary school, 'De Boomgaard', did win a logo-competition organised by the provincial Environmental Advisory Board. Schools were asked to design a logo which could be painted on local busses. As 'De Boomgaard' did win, their logo adorned local busses for several months.

Figuur 2. Verspreiding van de Gulden sleutelbloem in de stad Borgloon. Per locatie wordt het aantal vindplaatsen gegeven (bron: Limburgse plantenwerkgroep, Natuurpunt Borgloon, Natuurpunt Studie).